



Teknik- och serviceförvaltningen
Anna Johansson
VA-chef
0171-626739
anna.johansson.a@enkoping.se

Tekniska nämnden

Information taxor och avgifter vatten och avlopp

Konstruktion taxa

Verksamheten för vatten- och avlopp (VA) är en lagstyrd verksamhet. VA-verksamheten finansieras genom avgifter i enlighet med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Enköpings kommuns VA-taxa följer branschorganet Svenskt Vattens basförslag. Att följa basförslaget tryggar rättssäkerheten och säkerställer VA-lagstiftningens krav. Det säkrar att VA-taxan ska vara rättvis och skäligt fördelad på de anslutna abonnenterna, enligt den så kallade nyttoprincipen med en social kostnadsfördelning. I dagsläget följer kommunen ett äldre basförslag. Av denna anledning uppdateras hela VA-taxans konstruktion för 2027 i en anpassning till branschorganisationen Svenskt Vattens nu gällande basförslag. Det innebär att de beslut som tas för VA-taxan kommer gälla både uppdaterad taxekonstruktion för anläggnings- och bruksavgifter samt nya avgiftsnivåer för 2027.

Om taxan inte uppdateras till den nuvarande gällande branschkonstruktionen riskeras en svårighet att upprätthålla en juridisk hållbar hantering av kundärenden. En annan konsekvens är att fördelningen av kostnaderna på de betalningsskyldiga inte lever upp till VA-lagens krav på rättvis och skälig fördelning av kostnadsansvaret.

De främsta förändringarna i brukningstaxan i det nya basförslaget jämfört med den tidigare konstruktionen är att bruksavgifterna

debiteras utifrån byggnadernas yta, i stället för dagens mätarkapacitet. Eftersom nuvarande kundregister inte har information om antalet bostadsenheter har det gjorts en inventering av antalet bostadsenheter som ska debiteras. Detta för att kunna sätta korrekta nivåer på brukningstaxan enligt den uppdaterade konstruktionen.

Vad gäller anläggningsavgifterna är skillnaden mellan nuvarande konstruktion och det nya basförslaget liten. Det rör sig främst om förtydligande definitioner som bidrar till ökad kundnytta och en mer rättssäker tillämpning av taxan.

Kommunala föreskrifter för användandet av den allmänna VA-anläggningen - KFVA

Svenskt Vatten har tagit fram ett nytt basförslag för de allmänna bestämmelserna för brukandet av de allmänna vatten- och avloppsanläggningarna i kommunerna, kallad ABVA. De allmänna bestämmelserna har i det nya basförslaget bytt namn till KFVA – Kommunala föreskrifter för användandet av den allmänna VA-anläggningen. Skälet till namnbytet är juridiskt, närmare bestämt att förtydliga att det är fråga om föreskrifter som beslutas av kommunfullmäktige och inte sådana allmänna bestämmelser som tidigare meddelades av huvudmannen i enlighet med den äldre vattentjänstlagen från 1970-talet. En lag som upphörde att gälla i samband med att den nuvarande lagen trädde i kraft 2007.

En av de största förändringarna som skett jämfört med den tidigare ABVA är att avsnittet om den allmänna avloppsanläggningen har delats upp i två avsnitt, dels den allmänna spillvattenanläggningen, dels den allmänna dagvattenanläggningen. Det nya förslaget innehåller även preciseringar i fråga om vilka krav som kan ställas på fastighetsägaren vid användandet av den allmänna dagvattenanläggningen. Vidare har det gjorts tillägg om att det är förbjudet att tillföra spillvattnet våtservetter eller andra sanitetsprodukter än toalettpapper.

De allmänna bestämmelserna och VA-taxan stödjer och kompletterar varandra. Därför är förvaltningens rekommendation att dessa handlingar dessutom uppdateras till nya kommunala föreskrifter samtidigt. Om inte

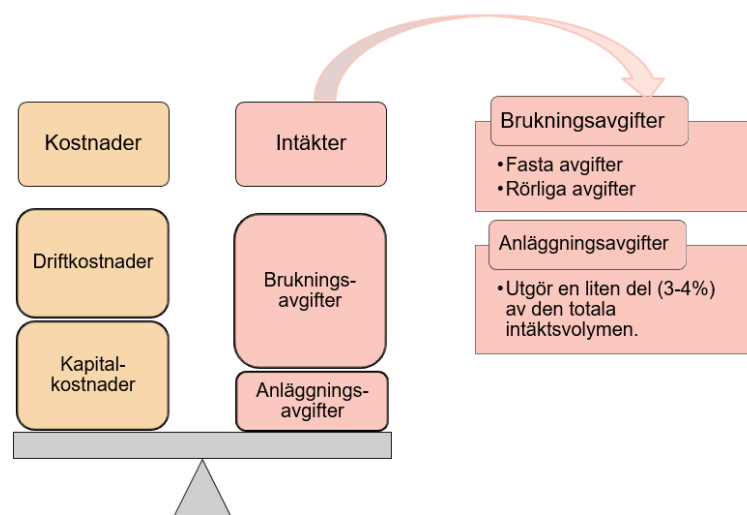
de allmänna bestämmelserna uppdateras samtidigt, riskeras att taxan och bestämmelserna inte harmonierar eller stöder varandra. Detta innebär en risk för otydligheter och juridiska svårigheter att tolka den nya taxan i kundärenden, både gällande debitering samt när VA-huvudmannen har rätt att kräva åtgärder hos kunden.

De nya regleringarna kring dagvatten är också mycket viktiga i arbetet med att få en hållbar dagvattenhantering i linje med kommunens dagvattenpolicy, dagvattenstrategi och i förlängningen även kommunens klimatstrategi. Att inte uppdatera till nya föreskrifter kan i förlängningen leda till svårigheter att leva upp till kommunala styrdokument som dagvattenpolicy och -plan, samt klimatstrategi. Det kan även leda till att dagvattenrelaterade översvämningsskador ökar med stora samhällskostnader som följd.

Bruknings- och anläggningstaxa

Förslaget innebär både uppdatering av taxekonstruktion, ändrade avgiftsnivåer samt uppdatering av föreskrifter. Generellt uppdateras anläggningsavgifterna med index och brukningsavgifterna med en procentsats. Kommande förslag för 2027 innebär att båda taxorna uppdateras med procentsatser, varefter anläggningstaxan kommer återgå till indexuppdatering under 2028. VA-verksamheten arbetar med en flerårig prognos, kopplad till kommunens långsiktiga investeringsplan och driftsbudget.

VA-taxan består av avgifter uppdelade i periodiska avgifter (brukningsavgifter) och engångsavgifter (anläggningsavgifter). Det totala avgiftsuttaget får inte överstiga de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Fördelningen av avgiftsuttaget ska också ske utifrån vad som är skäligt och rättvist. I de flesta kommuner utgör de periodiserade anläggningsavgifterna en liten del av den totala VA-ekonomin, i Enköpings kommun cirka 3-4% av den totala intäktsvolymen vid kartläggning 2025. Övrig intäktsvolym utgörs av brukningsavgifter. Något förenklat kan detta illustreras nedanstående figur.



Figur 1 Illustration över hur VA-ekonomi kan beskrivas

Brukningsavgift

Brukningsavgift är en återkommande kostnad som fastighetsägare betalar för att använda kommunalt VA. Brukningsavgiften ska täcka kostnader för planering, drift och förnyelse av VA-anläggningarna samt planering, drift, underhåll och förnyelse av distributionsnätet samt skyddet av hela VA-anläggningen.

Framtagande av taxenivån och därmed årlig procentsats, sker i ett modelleringsverktyg som långsiktigt tar hänsyn till verksamhetens intäkter och utgifter, som löpande drift, underhåll, ny- och reinvesteringar.

De främsta förändringarna i brukningstaxan i den uppdaterade konstruktionen jämfört med den tidigare, är att avgifterna debiteras utifrån byggnadernas yta i stället för dagens mätarkapacitet.

Detta innebär att konstruktionen uppdateras på ett sådant sätt att när taxan både höjs och konstruktionen förändras så kommer de olika typhusen påverkas olika och procentsatsen för höjningen kommer skilja mellan olika typer av kundkategorier.

En annan mindre, men viktig, förändring som görs, är att förhållandet mellan fasta och rörliga avgifter justeras något för att bättre spegla

verksamhetens ekonomiska förutsättningar samt skapa en stabilare intäktsmassa. Idag har Enköpings kommun en intäktsfördelning där 46% av den totala intäktsvolymen utgörs av intäkter från fasta avgifter. Denna höjs i den nya konstruktionen till 50% för att bättre spegla dagens samhällsekonomi med kraftigt höjda fasta kostnader för verksamheten för bland annat energi och varor och tjänster.

Då intäkterna också ska vara rättvist och skäligt fördelade på de anslutna fastigheterna - förenklat ska man betala bara för det man är ansluten till - så har också intäkterna från föreslagna avgifter fördelats på ett sådant vis att de ger intäkter som matchar den nuvarande kostnadsfördelningen. Detta utgör en mindre förändring men tillsammans med konstruktionsförändringen gör det att fördelningen mellan kundkategorier justeras, för att bättre motsvara verkligheten och en rättvis och skälig fördelning av kostnaderna.

För att ge en uppfattning hur den uppdaterade konstruktionen påverkar olika kunder kan man titta på relativa kostnader, det vill säga om ny konstruktion appliceras på dagens taxenivåer. Observera att detta alltså är en relativ förändring jämfört med vad de har för kostnader idag. Generellt kan man säga att fastigheter med stora byggnadsytor och liten vattenförbrukning (som lager) får en stor relativ höjning i den uppdaterade taxekonstruktionen. Appliceras det på lagerlokaler så blir den relativa höjningen omkring 80%. Fastigheter med väldigt stor mätarkapacitet och liten yta (som små flerfamiljshus) kommer istället att få en relativ sänkning.

Normala villor kommer få en relativ sänkning, men den är mindre och ligger på några procentenheter. Observera att det totalt blir en ökning för kunderna när nivån för 2027 års ökning läggs på, vilket gör att olika kundkategorier kommer få olika procentuell ökning i 2027 års taxa jämfört med 2026.

Den uppdaterade konstruktionen anses juridiskt vara en mer rättvis och skälig fördelning av kostnadsparametrar än tidigare, trots att den relativt får hög påverkan på lagerlokaler. Frågan kring hur det påverkar lagerlokaler har varit uppe för prövning i Mark- och miljödomstolen vid flertalet tillfällen. Domstolen har då i alla ärenden bedömt att avgifterna är rättvisa och skäliga och att full avgift ska betalas (källa Svenskt Vattens publikation P120 s24). VA-verksamheten ser därför inget skäl i att frånga gällande rättspraxis i detta fall och bedömer att

taxekonstruktionen ska uppdateras till ny gällande praxis oavsett om påverkan på lagerverksamheter blir hög.

Analys av utveckling bruksavgift

Tidigare VA-taxor för år 2023 och 2024 tog inte höjd för de kostnadsökningar som skett inom branschen till följd av omvärldsläget (ökad inflation och räntekostnader). Underskottet år 2023 var 16,9 miljoner kronor och för 2024 var underskottet 15,1 miljoner kronor. Dessa underskott har enbart delvis omhändertagits i 2025 och 2026 års taxehöjningar, det vill säga det kvarstår underskott att fortsatt ta höjd för i kommande taxor och avgifter.

VA-verksamheten är en mycket lagstyrd verksamhet. Överskott och underskott av avgiftsuttaget har vanligtvis i branschen hanterats över en treårsperiod, där stöd för detta uttrycks i *lag (2006:412) om allmänna vattentjänster*. Taxan ska finansiera nödvändiga kostnader, om inte skattemedel ska finansiera eventuellt underskott. Eftersom självkostnadsprincipen gäller, behöver taxan höjas i enlighet med det underuttag som generat underfinansiering av VA-verksamheten. Önskvärt är att underskottet regleras via avgiftsuttag över en treårsperiod, men då detta kräver markanta höjningar av VA-taxan har kommunen 2026 gjort avsteg från treårs-regeln. VA-verksamheten har en plan för hur överskott och underskott ska hanteras över längre tid. En längre tidsperiod godtas om verksamheten har en plan.

Kommande förslag till VA-taxa behöver ta fortsatt hänsyn till kostnader som kommer av lagstiftning för en robust och trygg dricksvattenförsörjning, ändamålsenlig avloppshantering, men även kommunens tillväxtmål och för att upprätthålla en god service till abonnenterna. Nödvändiga infrastruktursatsningar har skett och bör fortsatt genomföras. Behovet av ett nytt miljömässigt modernt avloppsreningsverk för Enköping stad ökar exempelvis verksamhetens kostnader markant över tid, vilket är nödvändigt att omhändertaga. Samma behov finns för det andra generationsprojektet som är i planerings- och projekteringsfas, *Hållbar dricksvattenförsörjning*. Som också kommunicerats i exempelvis verksamhetsanalyser, finns dessutom en stor underhållsskuld för befintliga distributionsnätet att hantera. Annars riskeras oplanerade driftstopp, med risk för hälsa och

miljö. Fortsatta höjningar av VA-taxan är nödvändigt och ansvarsfullt, för att trygga en långsiktig hållbar och kostnadstäckande finansiering av verksamheten.

Kraven inom miljö- och klimatområdet ökar. Nya EU-direktiv och svensk miljölagstiftning ställer högre krav på energieffektivisering och hållbar resursanvändning. Då krav och direktiven inte ännu är implementerad i svensk lagstiftning kan de exakta kostnadsbehoven inte ännu prognostiseras, men myndigheterna har flaggat för att detta kommer under 2026 och 2027. Teknisk nämnd har beslutat om att Revaq-certifiera det nya avloppsreningsverket Vappa med utgångspunkt i att det inte ska generera ökade kostnader över tid, även om certifiering- och omställningsprocessen kan kräva ombudgetering inom ram. Sammantaget behövs en ekonomisk höjning föreslås för att stärka bemanning och kompetens i planeringsskeden och inom miljöområdet, från och med 2027. Ökat behov av utredningar och förstudier i planeringsskedet behöver också tas höjd för. Hur miljökraven kommer påverka investeringsbehovet är ännu okänt. Med förtydliganden och kända konkreta konsekvenser kommer ökat driftsbudgetbehov, samt investeringsbehov, få förtydligas i taxeutvecklingen för kommande år.

Under 2027 finns ett större behov av att installera övervakning av bräddpunkter på distributionsnätet till en omfattning av 500 000 kr. Projektet är en viktig del i det aktiva arbetet med sanering av tillskottsvatten som minskar kostnaderna för avloppsrening och dessutom är ett krav i villkoren för miljötillståndet för det nya avloppsreningsverket.

De flesta av VA-verksamhetens investeringar grundar sig i lag- och myndighetskrav, men också leveranssäkerhet till abonnenter samt risken att driften annars påverkas av mycket kostsamma följd effekter. Utöver lag- och myndighetskrav bygger VA-investeringar på reinvesteringar i den befintliga VA-anläggningen och nybyggnation med anledning av Enköpings kommuns tillväxt.

Bakgrunden till kommande behov av taxehöjningar är också att verksamheten den kommande 10-årsperioden står inför stora investeringar i generationsprojekt. Byggnationen av ett nytt miljömässigt modernt avloppsreningsverk för Enköping pågår. Enköpings kommuns projekt för den framtida och hållbara dricksvattenförsörjningen är i

planerings- och projekteringsfas. Generationsprojektet medför markant ökning av verksamhetens ränte- och avskrivningskostnader, men kräver också förstärkt driftbudget med anledning av fler anläggningar med ny teknik. De nya anläggningarna innebär dock möjligheter till effektivisering i det längre perspektivet jämfört med gårdagens byggnadsprinciper, men den effekten går inte att beräkna i dagsläget utan får omhändertagas i framtida förslag till VA-taxor.

Summerat kan konstateras att VA-verksamheten står inför betydande ekonomiska utmaningar:

- Hantering av tidigare års underskott.
- Ökade kapitalkostnader kopplade till investeringar.
- Ökad kapacitet och förstärkning av distributionsnätet med anledning av exploateringar.
- Klimatanpassningsåtgärder och behov av förstärkt dagvattenhantering.
- Ökade krav på robust och säker dricksvattenförsörjning.
- Planerade och pågående större satsningar, såsom nytt avloppsreningsverk och projektet Hållbar dricksvattenförsörjning, medför ökade driftskostnader.
- Omhändertagande av ackumulerad underhållsskuld i distributionsnätet som behöver hanteras, för att minska risken för driftstörningar och miljöpåverkan.

Alternativa höjningar

I bilaga PM "Intäktsbehov från VA-avgifter inför 2027", daterad 26 mars 2026, redogöres för tre alternativ. Alternativen är förslag på höjning av bruksavgifterna med 13%, 20% och 21%. Inför beslut om VA-taxa 2026 redogjordes en kommande plan för taxejustering 2027, med 13% och ett resultat på +17,5 miljon kronor. Med nya och bättre kvalitetssäkrade ingångsdata har förhållandet mellan 13% och +17,5 miljoner kronor i resultat ändrats.

- En höjning om 13%, genererar enbart ett resultat på cirka +3 miljoner kronor. Därmed sker återbetalning till skattefinansierad verksamhet först år 2029, vilket inte är i linje med lagstiftarens intention eller praxis. Kostnad för Typhus A och B skulle vara följande:

	Nuvarande	Förslag	Förändring
Typhus A	17 044	19 110	12%
Typhus B	145 832	159 750	10%

- Om ett resultat om +17,5 miljoner kronor ska erhållas 2027, krävs en höjning om 21%. Alternativet innebär att verksamheten når en ekonomi i balans på 3-5 år och har en positiv resultatfond redan 2027. Kostnad för Typhus A och B skulle vara följande:

	Nuvarande	Förslag	Förändring
Typhus A	17 044	20 435	20%
Typhus B	145 832	171 270	17%

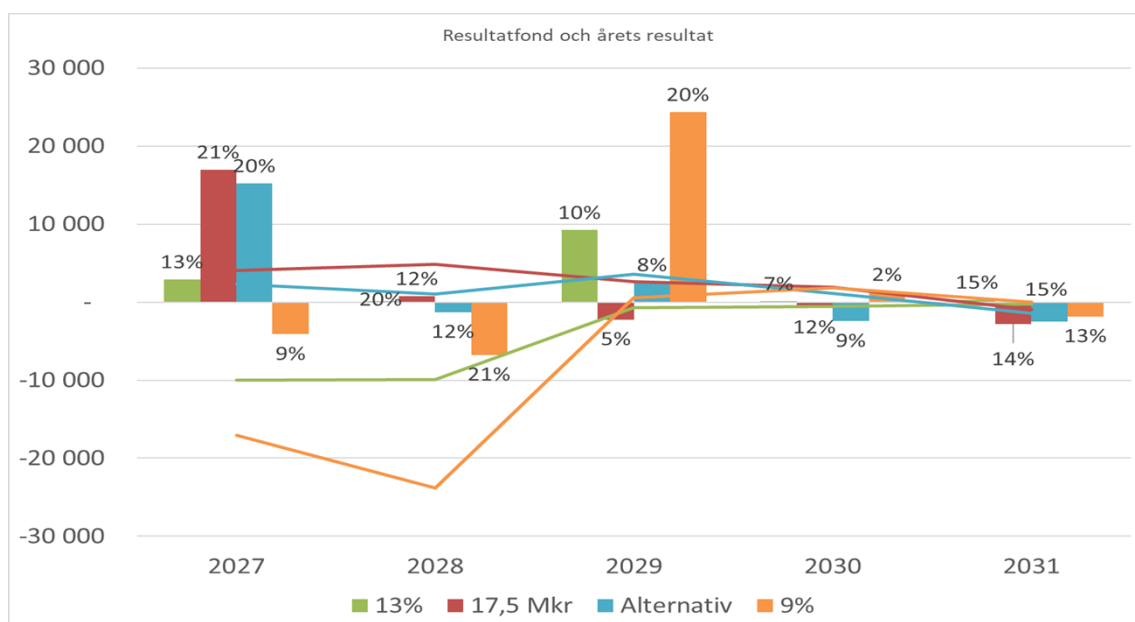
- Alternativ höjning för att nå en budget i balans är en avgiftsökning om 20% 2027, enligt samma bilaga. Den höjningen i kombination med eventuella framtida taxjusteringar ger en jämnare utveckling över tid. Alternativet innebär att verksamheten når en ekonomi i balans på 3-5 år och har en positiv resultatfond redan 2027.

	Nuvarande	Förslag	Förändring
Typhus A	17 044	20 210	19%
Typhus B	145 832	169 840	16%

- Ett fjärde alternativ har tagits fram. Det innebär 9% höjning 2027. Med det alternativet undviks en högre höjning 2027, men innebär istället att högre höjningar krävs längre fram i tid, vilket också försenar återbetalningen från VA-kollektivet till den skattefinansierade verksamheten.

	Nuvarande	Förslag	Förändring
Typhus A	17 044	18 395	8%
Typhus B	145 832	153 820	5%

De fyra alternativen visualiseras i figur 4, som visar resultatfond och innevarande årets resultat. Alternativ till taxejustering visas.



Figur 4. Resultatfond som linje och årets resultat som stapel för de fyra alternativa höjningarna. Taxehöjning per år vid respektive stapel.

De fyra alternativen får olika påverkan på VA-verksamhetens resultatfond, innevarande årets resultat och skattefinansierad verksamhet.

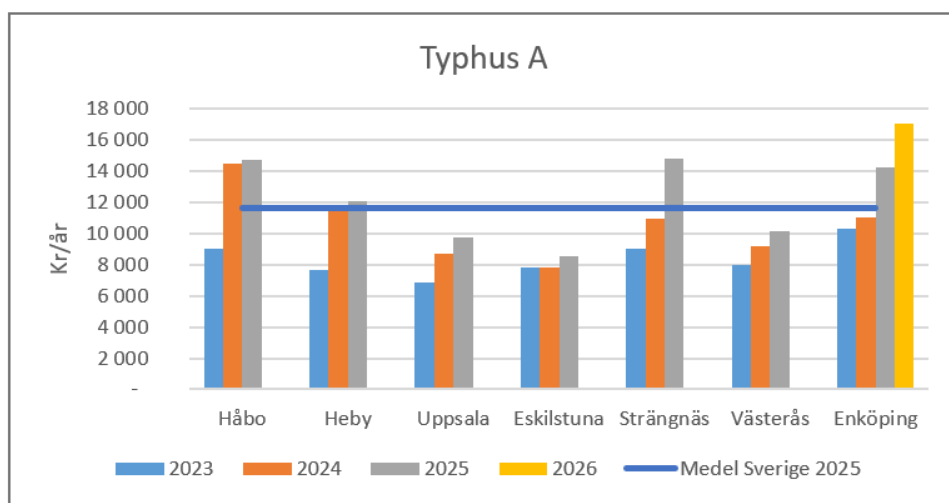
Omvärldsspaning

Taxeprognosen för brukningsavgiften är beräknad att klara tillväxt enligt gällande översiktsplan, nyinvesteringar och underhållsskuld, framtida underhåll och inflation samt nuvarande räntenivåer. VA-taxan har höjts i många kommuner för att kunna finansiera nödvändiga investeringar och underhåll, uppfylla miljökrav, hantera klimatförändringar och möta den ökade efterfrågan från en växande befolkning.

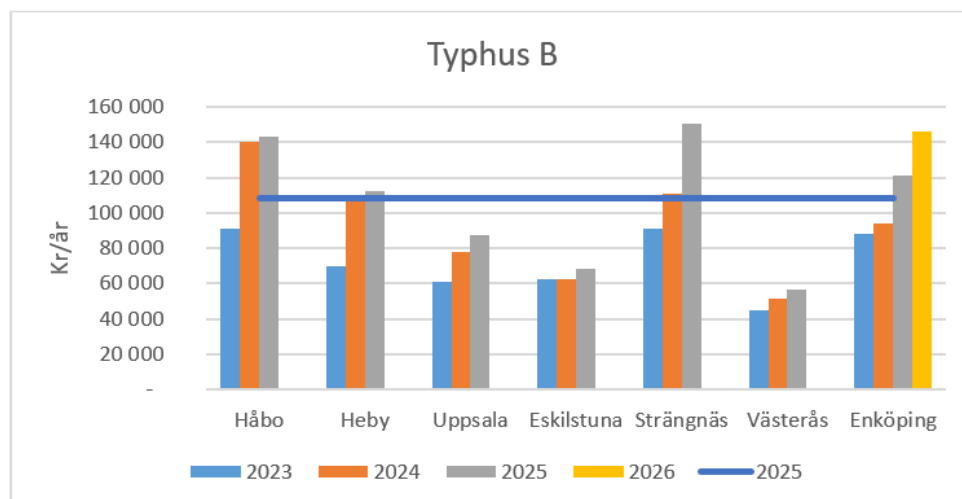
Taxeutveckling brukningsavgiften för ett typhus A i kronor per år beskrivs i tabellen nedan. I och med att 2028 och 2029 är planår beslutas inte dessa års taxor förrän kommande års taxeprocesser.

	2023	2024	2025	2026	2027	PLANÅR 2028	PLANÅR 2029
Taxe- utveckling	5,0%	7,0%	29%	20%	X %	Y%	Z%
Brukningsavg. Typhus A villa kr/år	10 291	11 011	14 206	17 047			

I figurerna 2 och 3 visas jämförelser av brukningsavgifter per år mellan Enköpings kommun och närliggande kommuner. VASS är Svenskt Vattens statistikdatabas. I och med att insamling av taxestatistik pågår kan inte data för 2026 för jämförbara kommuner sammanställas ännu. Typhus A utgörs av en normal villa samt typhus B av ett lägenhetshus.



Figur 2. Brukningsavgifter för Typhus A utifrån Statistik från Svenskt Vattens VASS.



Figur 3. Brukningsavgifter för Typhus B utifrån Statistik från Svenskt Vattens VASS.

Taxehöjningarna sett i ett VA-branschsammanhang

Behovet av taxehöjningen behöver dessutom ses mot bakgrund av förändringar som sker inom VA-Sverige utifrån högre och skärpta lagkrav och åldrande anläggningar. För Enköpings kommun behövs reinvesteringar. Framgent behöver pausad satsning på distributionsnätet återupptas och fortlöpa. Detta med anledning av anläggningens status och för att minska onödiga nyinvesteringar med anledning av kapacitet. Satsningarna ska väljas för att göra mest effekt, men krävs för leveranssäkerheten, för att förhindra kostsamma akuta insatser och översvämningsärenden, för att upprätthålla god förnyelsetakt och inte skapa skuld gentemot kommande generationer. Satsningar krävs också för att förnya distributionsnätet i samband med övrig stadsutveckling inom Enköping. Fokus är att förhindra och minska miljöpåverkan (bräddning och dagvattenhantering), minska mängden odebiterbart dricksvatten samt att säkerställa en robust och säker VA-leverans.

Vid en jämförelse av avloppsrening och dricksvattenproduktion i kommunerna med högst respektive lägst taxa för en normalvilla syns ett

tydligt mönster. Över hälften av kommunerna i kategorin lägst taxa får avloppet renat och/eller dricksvattnet producerat i större anläggningar, ofta genom gemensamma regionala bolag. Detta ger betydande skalfördelar och därmed lägre kostnader. De stora regionala verken finns främst där det finns förutsättningar för samordnad produktion, det vill säga i storstadsregionerna. Även utan regionala verk kan det finnas skillnader, beroende på bebyggelsestruktur. En storstadskommun innebär sannolikt att det finns ett ökat antal invånare som bor i fler flerbostadshus jämfört villabebyggelse, vilket ökar antalet hushåll som delar på VA-kollektivets kostnader, men också med anledning av sannolikt kortare ledningssträckor per fastighet. Detta påverkar också möjlighet till lägre VA-taxa.

Skärpta lagkrav för både dricksvatten och avlopp

Under de senaste åren har miljökraven för avloppsrening och krav på säkerhetshöjande åtgärder för dricksvatten skärpts. Även nya gränsvärden för dricksvatten har lagstadgats vilket påverkar krav på installation av nya beredningssteg för dricksvatten. Enköpings dricksvattenproduktion och avloppsrening kommer inte kunna leva upp till dessa skärpta lagkrav och rekommendationer, varför stora investeringar behöver göras för att klara dagens och morgondagens krav. Därför pågår också anläggandet av ett nytt avloppsreningsverk samt planeringsarbete för en ny hållbar dricksvattenförsörjning. Denna investeringsvolym, samt dess kapitaltjänstkostandskonsekvenser, ligger med som beräkningsunderlag till föreslagen taxeökning 2027 och taxeutvecklingsprognos de kommande åren. Ekonomisk höjd för framtida drift och underhåll för de nya anläggningarna behöver också tas.

Hur skärpta lagkrav i förhållande till avloppsdirektivet kommer påverka investeringsbehovet är ännu okänt då direktivet är under implementering i svensk lagstiftning. Förtydligas kraven, kommer dess konsekvenser förtydligas i taxeutvecklingen för kommande år efter 2027.

Renoveringsbehov på dricksvatten- och avloppsreningsanläggningar

En annan anledning till den föreslagna taxehöjningen är ett stort renoveringsbehov som finns på vatten- och avloppsanläggningarna. Både avloppsreningsverk och pumpstationer är gamla och slitna och behöver renoveras. Sedan 2015 finns en översiktlig planering för detta renoveringsbehov som sträcker sig över en 10-årsperiod. Planeringen innebär årliga reinvesteringar i befintliga anläggningar för att förlänga deras livslängd. I vissa fall kommer det också krävas nyinvesteringar för att hantera denna underhållsskuld. I kommunens långtidsinvesteringsplan finns detta omhändertaget som reinvesteringar och investeringsvolymen ligger med som beräkningsunderlag till föreslagen taxeökning 2027 och taxeutvecklingsprognosen de kommande åren.

Förnyelse på distributionsnätet

Reinvesteringstakten i distributionsnätet behöver ökas för att minska underhållsskulden för denna anläggningsdel. Detta med anledning av distributionsnätets status, för att förebygga översvämningar och minska onödig drift och underhåll för att säkerställa en robust och säker VA-leverans.

Arbetet med att ta fram en så kallad VA-saneringsplan har inletts. VA-sanering innebär att se till att det endast är spillvatten som är kopplat till spillvattennätet. I dagsläget är mycket dagvatten kopplat till spillvattennätet, vilket ökar mängden vatten som kommer in till avloppsreningsverket. Många spillvattenledningar är uttjänta och otäta, vilket också ökar inflöde av vatten. Höga flöden till avloppsreningsverken försämrar reningseffekten och kan till och med slå ut det biologiska reningssteget helt. Dessutom försämrar kapaciteten på spillvattennätet. I kommunens långtidsinvesteringsplan finns denna typ av investeringar och är även beräkningsunderlag till föreslagen taxeökning 2027.

Krav på dagvattenhantering

Enköping var under 2000-talets början framstående både ur ett nationellt och internationellt perspektiv vad gäller dagvattenrening. Kommunen byggde då två vattenparker på Korsängen och Paddeborg. Trots dessa dagvattenanläggningar finns fortsatt ett stort behov av ytterligare dagvattenåtgärder för att klara lagkraven inom detta område kopplat till kommunens vattenstrategiarbete och antagna styrdokument för dagvatten. Kommunen behöver fortsatt satsa för att minska risken för kostsamma samhällskonsekvenser när det blir översvämningar.

I kommunens långtidsinvesteringsplan finns dagvatteninvesteringar och investeringsvolymen ligger med som beräkningsunderlag till föreslagen taxeökning 2027.

Kommunen har inte heller dagvattenhantering i alla kransorter. Det behöver utredas vilken typ av lösning som är aktuell för dessa områden och först därefter kan medel avsättas i drift- och investeringsbudget. Detta kommer tas höjd för i kommande års taxejusteringar.

Även viktiga förändringar kring de allmänna bestämmelserna inom dagvattenområdet påverkar möjligheterna för VA-huvudmannen att ställa krav gentemot fastighetsägare för att säkra en god hantering av dagvatten vilket kan minska dagvattenrelaterade skador såsom översvämningar.

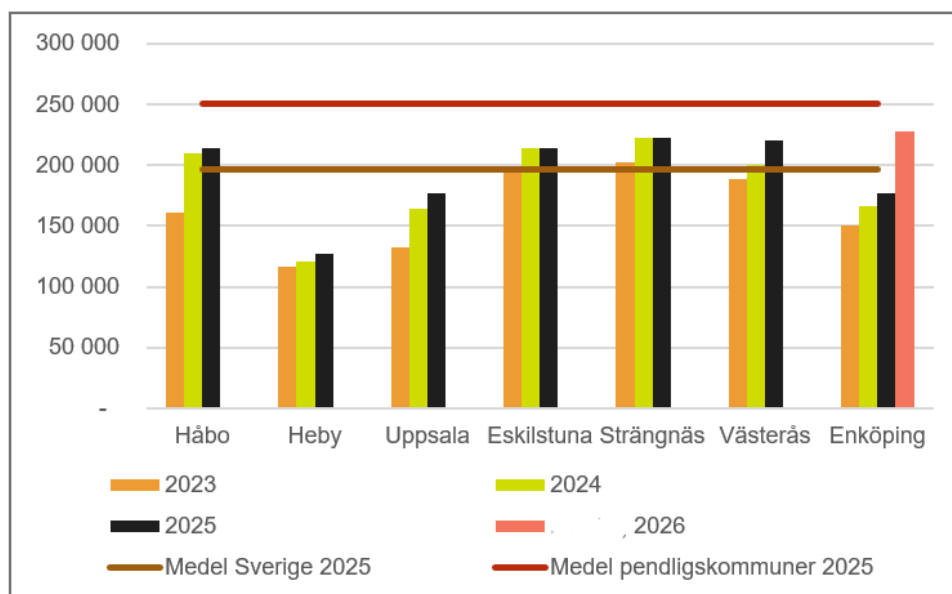
Analys anläggningsavgift

Anläggningsavgiften ska täcka kostnaden för att ordna en allmän VA-anläggning och valet av finansieringsgrad på avgifterna är upp till varje enskild kommun. Nivån i olika kommuner beror dels på att utbyggnadskostnaden varierar, dels vilken finansieringsgrad kommunerna väljer att sträva efter. Under 2025 gjordes en översyn av täckningsgraden och beslut togs om 100% täckningsgrad med start för 2026 års taxa. Avgiften begränsas av att fastighetsägare inte ska behöva betala mer än vad som motsvarar en fastighets andel av kostnaden för att ordna VA-anläggningen.

I samband med konstruktionsförändringen kommer de olika taxeparametrarna i taxan behöva justeras olika mycket för att bibehålla täckningsgrad och rättvis och skälig fördelning. Som underlag till beräkningen av nuvarande finansieringsgrad används underlag där VA-utbyggnaden i kommunen visas med intäkter och kostnader. Underlaget innehåller både utbyggda områden, vars kostnader har räknats upp med entreprenadindex till innevarande år, samt utbyggnadsområden som förkalkylerats. VA-utbyggnaden som ingår i underlaget sträcker sig från 2021-2029. För att underlaget ska vara rättvisande och ge den nuvarande bilden av täckningsgraden och en möjlighet att räkna upp täckningsgraden framåt får inte tidsspannet vara för långt bakåt eller framåt då osäkerhetsfaktorer får för stor inverkan på beräkningarna. Istället bygger systemet på att man räknar upp anläggningstaxan med index årligen för att med omkring 3-5 års sikt göra en översyn av täckningsgraden för att göra en engångs justering av täckningsgraden. Efter det går man återigen över till en indexreglering. Uppräkningen bygger på entreprenadindex som ska avspejla kostnadsförändringarna rättvisande på kort sikt. I samband med att konstruktionen för anläggningstaxan uppdateras för 2027 innebär detta att en procentuell höjning kommer ske för taxan även för 2027 medan den under 2028 går över till normal indexuppräknings fram till nästkommande översyn.

Nedan visas anläggningsavgifterna i Enköpings kommun de senaste åren för typhus A – en normal villa samt typhus B - flerfamiljshus tillsammans med några kommuner i närområdet. Nyare statistik finns tyvärr ej tillgänglig då statistikinsamling för 2026 fortfarande pågår. Som linjer visas medel för Sverige och medel för andra pendlingskommuner i storstadsområden. Medelvärdena visas för 2025. Data kommer från Svenskt Vattens statistik, VASS.

Anläggningsavgifter för Typhus A (normal villa)



Anläggningsavgifter för Typhus B (flerfamiljshus)

